

DOCCENTENHANDLEIDING

KOM JE SPELEN?

THEATERVOORSTELLING voor groep 1/2 verzorgd door:
Theater De Lievekamp en Laros & De Jong Beeldmakerij

VOORWOORD

Handleiding OKVO

Beste leerkracht,

Wat leuk dat je aan de slag gaat met de handleiding van het OKVO Basismenu! De zes professionele culturele instellingen in Oss hebben een prachtig programma gemaakt waarin je leerlingen een culturele instelling bezoeken en kennis maken met een van de disciplines: beeldende kunst, literatuur, muziek, theater, audiovisueel, cultureel erfgoed en dans. Het Basismenu biedt jouw leerlingen een stevige fundering binnen zijn of haar culturele ontwikkeling.

In deze handleiding vind je alles wat je nodig hebt om goed voorbereid de culturele instelling te bezoeken. Heb je vragen of opmerkingen? Aarzel dan niet om contact op te nemen met mij of een van de culturele instellingen. Wij helpen je graag verder.

Namens alle culturele instellingen, veel plezier en inspiratie gewenst!

Janne Pisters, coördinator OKVO

Het Basismenu van OKVO voorziet in:

- De **kerndoelen** van de leergebieden *kunstzinnige oriëntatie (54,55,56)*, *oriëntatie op jezelf en de wereld (51,52,53)* en *Nederlands in het mondeling én schriftelijk onderwijs (1,5,9)*.
- Drie **vermogens** van de Cultuurloper: *onderzoekend vermogen*, *creërend vermogen* en *reflecterend vermogen*.

Wil jij meer OKVO op jouw school? Dat kan met het plusmenu. Zie www.okvo.nl

INHOUD

Docentenhandleiding Kom je spelen?

VOORWOORD	2
INLEIDING	4
PRAKTISCHE INFORMATIE	5
VOORBEREIDING	
Les 1 Het theaterbezoek	6
Wat is theater?	6
Schimmenspel	6
Projectie	7
Knutselopdracht: poppen maken	7
Les 2 Spelopdrachten	8
Warming-up: een echte game	8
Opdrachten	9
REFLECTIE	
Les 3 Vraaggesprek over de voorstelling	12
Vragen over de voorstelling	12
Knutselopdracht	13
OVER OKVO	
Bij OKVO maken leerlingen kennis met kunst en cultuur in Oss!	14
Partners	14
Colofon	14

INLEIDING

De voorstelling/activiteit

In het OKVO Basismenu wordt voor groep 1-2 de discipline theater behandeld. De kinderen bezoeken een theatervoorstelling in de Marag Zaal van theater De Lievekamp. Van oudsher staat Marag in Oss bekend als een poppentheater, maar theater De Lievekamp heeft de zaal aangepast om ook mogelijkheden te bieden voor andere voorstellingen. Zo kunnen kinderen kennismaken met alle prachtige facetten van (jeugd)theater. Dit jaar presenteert De Lievekamp de voorstelling Kom je spelen? van Laros & de Jong Beeldmakerij in het OKVO Basismenu.

Kom je spelen? door Laros & De Jong Beeldmakerij

Kom je spelen? is een voorstelling waarin de fantasie van de makers én de kijkers optimaal op de proef wordt gesteld. Met behulp van live te manipuleren projecties en grote speelfiguren gebaseerd op het speelgoed dat iedereen kent - van nu en vroeger - wanen wij ons in een wereld waarin alles mogelijk is. Als je maar je fantasie durft te gebruiken...

Irene is een belangrijke volwassene met een belangrijke baan en een belangrijke telefoon. Ze verwacht een belangrijk telefoontje en tijdens het wachten kun je dan maar beter iets belangrijks doen, namelijk al dat rommelige speelgoed opruimen. Maar dan... wordt het publiek meegenomen in een fantasievolle wereld. Wat is dit voor rare wereld? Een bekende spierbundel wil met Irene dansen en er moeten roze manen gekamd worden. Een computerspel slokt haar op en een enorm konijn wil per se de schat vinden. Want die schat is héél belangrijk. Hoe belangrijk? Kom je spelen?

Laros & De Jong Beeldmakerij is voor velen een bekend gezelschap. Eerder presenteerden zij binnen OKVO De Wolkenfabriek en het vervolg daarop, Paniek in de Wolkenfabriek. Met hun kleurrijke, fantasievolle, humoristische en multidisciplinaire voorstellingen zijn zij de ideale partner voor theater De Lievekamp om kinderen de magie van het theater te leren kennen.

PRAKTISCHE INFORMATIE

Bereikbaarheid

- De voorstelling vindt plaats in de Marag Zaal van theater De Lievekamp. De ingang van de locatie bevindt zich aan de achterzijde van De Lievekamp, aan het Maragpleintje.
- Er is een Kiss & Ride-mogelijkheid aan de achterzijde van het theater, achter het Maragpleintje en de bibliotheek. Wij verzoeken alle ouders en/of begeleiders niet te parkeren vóór de hekjes van het Maragpleintje. Parkeren is mogelijk op de parkeerplaatsen aan de achterzijde van het theater (parkeerplaats Raadhuisshof). Let op, van maandag tot en met vrijdag is het van 9.00 tot 18.00 uur hier betaald parkeren. Bekijk [hier](#) alle informatie over de parkeermogelijkheden.

De voorstelling - het bezoek

- Het bezoek aan de voorstelling duurt ca. 50 minuten.
- Zorg dat je ruim op tijd bent, zodat we op tijd kunnen beginnen met de voorstelling.
- Bij aankomst bij de Marag Zaal worden jullie ontvangen door een medewerker van theater De Lievekamp. Deze medewerker begeleidt ook de plaatsing van de kinderen in de zaal.
- De kinderen kunnen hun jassen ophangen in de hal.
- Na het ophangen van de jassen is er gelegenheid om gebruik te maken van de toiletten. Tijdens de voorstelling kunnen de kinderen niet naar het toilet.
- Er kunnen ook kinderen van andere scholen komen kijken naar deze voorstelling.
- Er mag niet gegeten of gedronken worden in de theaterzaal.
- Van de leerkrachten wordt verwacht dat zij er tijdens de voorstelling op toezien dat alle kinderen in de zaal kunnen genieten van de voorstelling.

Evaluatie

- We vinden jouw mening belangrijk. Vul daarom na afloop van het bezoek de evaluatie in. Zo verbeteren we ieder jaar ons OKVO programma.
- De evaluatie kun je vinden op de website bij de pagina van jouw groep en wordt gemaild na afloop van het voorstellingsbezoek.

Vragen?

Heb je vragen over het voorstellingsbezoek, neem dan contact op met Lobke van der Sanden:
T (0412) 667 690 - E educatie@lievekamp.nl

LES 1

Vorbereidend: het theaterbezoek

In Kom je spelen? komen een heleboel verschillende theatervormen voor, van poppenspel tot een echte game die geprojecteerd wordt op een doek. Het is dus een multidisciplinaire theatervoorstelling waarin de kinderen kennismaken met heel veel verschillende facetten van jeugdtheater. Met de voorbereidende lessen geef je de kinderen alvast een inkijkje in de wereld van het theater én bereid je ze voor op het voorstellingsbezoek.

PRAKTISCHE INFO

Benodigheden: zaklamp, digibord of scherm en de linkjes naar video's uit deze les

Vorbereidingstijd: 5 minuten

Lestijd: +/- 20 minuten

Kerdoel: 56

WAT IS THEATER?

Voor veel kinderen is dit theaterbezoek waarschijnlijk de eerste keer dat ze een voorstelling bezoeken. Het is fijn als de kinderen goed voorbereid worden op het theaterbezoek en vooraf al weten wat ze te wachten staat. Daarom hebben wij ter introductie een video opgenomen in Marag. Klik [hier](#) om direct naar de video te gaan.

Na de video kun je met de kinderen een kringgesprek voeren over het theater.

- Wie is al een keer in het theater geweest?
- Wat gebeurt er in een theater?
- Zijn de kinderen van groep 2 vorig jaar geweest en weten ze dat nog?
- Misschien heeft één van de kinderen weleens zelf opgetreden in een theater?

SCHIMMENSPEL

Eén van de theaterdisciplines die voorkomt in de voorstelling, is het schimmenspel.

Als inleiding op deze opdracht is een link naar een video toegevoegd van VERBA Shadow Theatre, een toonaangevend gezelschap op het gebied van schimmenspel.

Bekijk de video met de kinderen via [deze link](#).

Na het zien van deze video willen de kinderen ongetwijfeld zelf aan de slag met het maken van schaduwen en een schimmenspel. Dit kan heel gemakkelijk met een zaklamp en een lege muur of een scherm. Probeer de volgende dingen uit met de kinderen:

- Wat gebeurt er als je dichtbij de lamp staat of verder weg?
- Kun je ook spulletjes gebruiken in het schimmenspel, zoals poppetjes of speelgoed?
- Kun je figuren uit papier knippen en deze gebruiken voor het schimmenspel?

PROJECTIE

In de voorstelling wordt ook gewerkt met projectie. De projectie wordt interactief gebruikt en wordt dus ter plaatse beïnvloed door de actrice. Zo is er een game die speciaal voor deze voorstelling is ontwikkeld en wordt op een groot scherm een prachtig decor geprojecteerd, waar de speler en haar poppen een wisselwerking mee hebben. In theatervoorstellingen wordt vaker gewerkt met projectie. Eén van de bekendste, Nederlandse makers die werken met projectie is David Middendorp. Via [deze link](#) kun je met de leerlingen een video bekijken van projectie op het podium.

KNUTSELOPDRACHT: POPPEN MAKEN

De voorstelling wordt gespeeld door een actrice maar bevat ook een poppenspel. *Werkblad 1* bevat een stappenplan om zelf een handpop te maken. Je kunt kiezen uit werken met stof of papier. Met de poppen kun je een eigen poppentheater maken in de klas. Daarvoor is absoluut geen poppenkast nodig.

Een aantal voorbeeld opdrachten:

- De kinderen zitten in een kring met hun pop. Vraag aan elke pop om zichzelf voor te stellen.
- Laat de kinderen twee aan twee met de poppen kletsen.
- Lees een verhaal voor en laat de kinderen dit met de poppen uitbeelden.
- Laat de kinderen zelf een verhaal bedenken en spelen.

TIP

Deze opdracht is ook zeer geschikt als verwerkingsopdracht. Met de zelfgemaakte poppen kunnen de kinderen een eigen voorstelling bedenken of een stuk uit de voorstelling naspelen. Of combineer deze opdracht met het schimmenspel!

LES 2

Vorbereidend: Spelopdrachten

Deze voorbereidende les is een spel-les waarin de kinderen zelf aan de slag gaan met theateropdrachten zodat ze de discipline ervaren door het zelf uit te voeren en uit te beelden. Het is handig om de les in een lege ruimte, zoals een speellokaal te doen.

PRAKTISCHE INFO

Benodigdheden: lege ruimte

Vorbereidingstijd: 10 minuten

Lestijd: 30 minuten

Kerdoelen: 54

WARMING-UP: EEN ECHTE GAME

In de voorstelling komt Irene terecht in een ouderwetse videogame waar ze zich langs allerlei obstakels moet manoeuvreren. Bij deze opdracht komen de kinderen lekker in beweging en wordt hun fantasie geprikkeld om creatieve oplossingen te bedenken.

- Maak een parcours door de ruimte met verschillende obstakels. Denk aan hoepels, bankjes, lijnen op de vloer, stoelen of krukjes, pittenzakjes, matten of wat er maar te vinden is in de ruimte.
- De kinderen gaan de ruimte oversteken en om hun creativiteit te prikkelen, krijgen ze steeds een nieuwe uitdaging. Afhankelijk van de materialen die je hebt gebruikt om het parcours te maken, kun je denken aan:
 - Steek de ruimte over met je handen op je rug
 - Ga naar de overkant zonder de grond aan te raken/zonder lijnen aan te raken/zonder materialen aan te raken
 - Geef een ander kindje een hand en laat niet los tot je aan de overkant bent
 - Leg je handen op de schouders van een ander kindje en steek zo de ruimte over
- Nu kun je het parcours uitbreiden met wat theatrale opdrachten. Wederom is deze opdracht afhankelijk van de materialen die je kiest, maar denk aan:
 - Alle matten zijn bloedheet of juist ijskoud, hoe loop je over de mat?
 - Het is opeens heel glad in de hoepels, hoe ziet dat eruit?
 - Je hebt ontzettende wind tegen tijdens het hele parcours. Hoe beweeg je je?
 - Je wordt achtervolgd door een boef. Kun je je ook ergens verstoppen in het parcours?
 - Je mag geen geluid maken – ook niet het geluid van rennende voeten! Kun je ook muisstil het parcours afleggen?
 - Het plafond van het parcours is plotseling gezakt naar een halve meter boven de grond. Kun je het parcours nog steeds afleggen?

OPDRACHTEN

Opdracht 1: Emoties

Emoties vormen de basis van theater. Spelers, maar zeker ook poppen en objecten, nemen het publiek mee in de voorstelling door ze deelgenoot te maken van hun gevoelens en gedachten. In deze opdracht gaan de kinderen ervaren wat het is om met hun gezicht, lichaam en stem een emotie uit te beelden.

- Je staat of zit met de leerlingen in een kring en vraagt of de kinderen weten wat emoties zijn en of ze verschillende emoties kunnen noemen.
- Je noemt steeds één emotie en vraagt of de kinderen – zonder geluid te maken maar wel met hun hele lichaam – deze emotie kunnen uitbeelden. Noem de emotie, tel tot 3, klap in je handen en alle kinderen moeten stilstaan terwijl ze de emotie uitbeelden.
- Vervolgens ga je de emoties verkleinen en vergroten. Je noemt één emotie en wijst een kind aan dat die emotie heel klein mag uitbeelden. Bijvoorbeeld: je bent een heel klein beetje verdrietig. Het kind ernaast mag de emotie een klein beetje vergroten en zo ga je de hele kring door tot je bij het laatste kind bent. Als je met teveel kinderen bent, kun je ook twee of drie kinderen tegelijk aanwijzen die de emotie mogen vergroten of verkleinen. Doe dit met verschillende emoties en begin ook steeds op een andere plek in de kring. Zo voorkom je dat dezelfde kinderen steeds een hele grote of kleine emotie mogen uitbeelden. Je kunt zelf bepalen of de kinderen ook hun stem mogen gebruiken.
- Gevoelens en gedachten die in de voorstelling voorkomen en die je kunt gebruiken in de les zijn:
 - Blij en vrolijk
 - Nieuwsgierig
 - Boos
 - Ongeduldig
 - Paniek (omdat je iets kwijt bent)
 - Opgewonden/ergens heel veel zin in hebben
 - Geschrokken
 - Winnen

Opdracht 2: Speel een rol

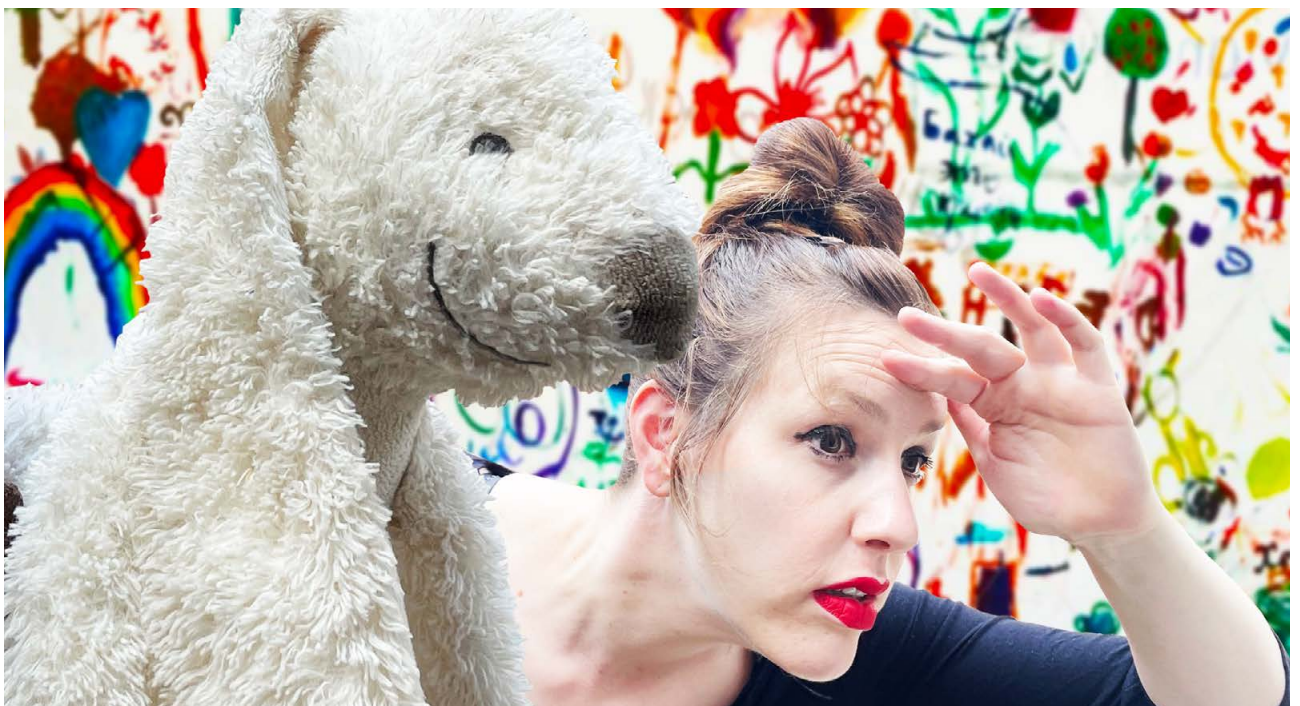
In de voorstelling speelt speelgoed een hoofdrol. Sommige stukken speelgoed komen zelfs tot leven. In deze opdracht gaan de kinderen proberen in de rol van het speelgoed te kruipen.

- Je start klassikaal en vraagt de kinderen te denken aan hun favoriete speelgoed of spelletje. Vervolgens vraag je één van de kinderen in het midden van de kring te gaan staan en het speelgoed uit te beelden. De andere kinderen mogen raden wat het is.
- Je verdeelt de groep nu in tweetallen of kleine groepjes en de kinderen mogen om en om uitbeelden. De andere kinderen mogen raden.
- Klassikaal bespreek je hoe het komt dat je sommige dingen wel kunt raden en sommige niet? Wat kun je heel makkelijk uitbeelden en hoe komt dat?

Opdracht 3: Poppen

Verdeel de kinderen in tweetallen.

- Het ene kind is een pop en het andere kind is de poppenspeler. De poppenspeler mag de pop in een bepaalde houding zetten door de armen, benen, handen, voeten en het hoofd vast te pakken en te bewegen. Als de pop klaar is, wisselen de rollen om. Je kunt hiervoor weer de gevoelens en gedachten gebruiken uit de vorige opdracht, de kinderen kunnen weer speelgoed en spelletjes uitbeelden of ze mogen helemaal zelf kiezen.
- Bij het volgende onderdeel mogen de poppenspeler en de pop elkaar niet meer aanraken. De poppenspeler moet dus uitleggen aan de pop hoe die moet gaan staan. De kinderen moeten dus met woorden uitleggen wat de pop moet uitbeelden of voor moet stellen.
- Bij het volgende onderdeel mogen de poppenspeler en de pop elkaar niet aanraken én niet praten. Dat betekent dat de poppenspeler met gebaren moet uitleggen hoe de pop moet gaan staan.
- Als laatste opdracht gaat de poppenspeler proberen de pop te bedienen, zonder de pop aan te raken en zonder te praten. Met bewegingen, zoals een echte poppenspeler de touwtjes van de pop gebruikt, gaan de kinderen elkaar laten bewegen. De bewegingen moeten passen bij datgene wat ze uitbeelden.

Opdracht 4: Afsluiting

Na al deze actieve opdrachten gaan we rustig afsluiten. Bij deze opdracht gaat het om concentratie en fantasie.

- De kinderen zoeken allemaal een plek in de zaal waar ze kunnen liggen zonder dat ze andere kinderen aanraken. De kinderen doen hun ogen dicht.
- Je gaat de kinderen begeleiden in een opdracht waarin fantasie de hoofdrol speelt. Dit doe je door ze de volgende opdrachten te geven en vragen te stellen:
 - Denk aan de plek waar jij het allerliefste met je speelgoed speelt.
 - Hoe ziet die plek eruit? Denk aan alle spulletjes die er liggen, aan hoe de grond eruitziet en wat er staat?
 - Welk speelgoed ligt er allemaal?
 - Kies nu één speeltje uit en houd dat vast.
 - Er gebeurt iets heel leuks, want het speelgoed komt tot leven en wordt een echt vriendje voor jou. Denk eens aan hoe dat speelgoed eruit ziet? Heeft het armen en benen? Een gezicht? Kan het praten of geluid maken en hoe klinkt dat dan?
 - Jouw speeltje neemt jou mee op een reis of een avontuur. Waar gaan jullie samen naartoe?
 - Hoe ziet het er daar uit? Hoe voelt het daar? Is het warm of koud? Hoe voelt de vloer aan je voeten?
 - Wat gaan jullie daar samen doen? Gaan jullie spelen, dingen bekijken, samen iets ontdekken, iets proeven of gewoon zitten en om je heen kijken?
 - Met je speeltje ga je weer terug reizen naar de kamer waar je reis begonnen is. Hoe gaan jullie terug reizen?
 - Als je weer terug bent met je speeltje, mag je je speeltje bedanken voor het mooie avontuur en het fijne spelen samen. Je speeltje verandert nu weer in een gewoon speeltje en je legt het weer terug op de plek waar je het had gevonden.
- De kinderen mogen nu hun ogen open doen en in een kring komen zitten. Bespreek na met de kinderen wat ze hebben meegemaakt en hoe hun fantasie eruit zag.
- In de voorstelling gaat Irene ook op pad met een speeltje en gaan ze samen een fantasievolle wereld in. De kinderen hebben nu al een fijne fantasie-reis gemaakt met hun speelgoed en zijn er helemaal klaar voor om met Irene een avontuur te gaan beleven.

LES 3

Reflecterend: Vraaggesprek over de voorstelling

De voorstelling is voorbij, jullie zijn weer terug in de klas. De leerlingen zitten vol met indrukken. Die willen ze vast even kwijt. Hieronder vind je een aantal opties die kunnen helpen om de voorstelling na te bespreken en te ontdekken wat het met de kinderen gedaan heeft.

PRAKTISCHE INFO

Benodigdheden: geen

Vorbereidingstijd: 5 minuten

Lestijd: 20 minuten

Kerdoelen: 54, 55 en 56

VRAGEN VOOR DE KINDEREN OVER DE VOORSTELLING

In een onderzoekend gesprek leren de kinderen van elkaar: van elkaars ervaringen, ideeën en verwondering. De leerkracht is gespreksleider en faciliteert het gesprek door vragen te stellen en een veilige, respectvolle dialoog te waarborgen. Spreek af dat de kinderen mogen vertellen wat zij denken, weten en voelen, en dat alle antwoorden altijd goed zijn.

- Heb je verschillende theaterdisciplines gezien in de voorstelling? Poppenspel, schimmenspel, verkleden, projectie?
- In de voorstelling komen veel verschillende speeltjes en spelletjes voor. Welke vond jij het leukste? Waarom?
- Waarmee speel jij graag?
- Had Irene speelgoed waar jij graag mee speelt? Of waar je zelf weleens mee zou willen spelen? Welk speelgoed dan?
- Speel je weleens een spelletje op een computer? Lijken die spelletjes op de videogame waar Irene in terecht kwam?
- Speel je ook weleens met iets dat geen speelgoed is?
- Waarmee speel jij graag als je vrolijk bent? Speel je ook weleens als je verdrietig bent? Waarmee?
- Is puzzelen ook spelen? Is sporten ook spelen? Is tekenen ook spelen? Spelen jongens anders dan meisjes? Zo ja, wat is het verschil?
- Spelen grote mensen ook weleens? Wat spelen zij?
- Wat vind jij leuker: samen spelen of alleen? Waarom?

KNUTSELOPDRACHT

Na afloop van de voorstelling krijgt elke klas een tas met kleurplaten met daarop een theater en een leeg podium. Deze plaat kan gebruikt worden als afsluitende oefening. De kinderen kunnen een mooie tekening maken van de voorstelling. Ze kunnen hun favoriete moment of scène tekenen, ze kunnen zichzelf in de voorstelling tekenen óf ze kunnen een voorstelling helemaal zelf verzinnen.

We zijn heel benieuwd naar de knutselwerken van de kinderen en we zouden het heel leuk vinden als je ze met ons wilt delen!

Maak een foto van de platen en stuur deze naar educatie@lievekamp.nl

OVER OKVO

BIJ OKVO MAKEN LEERLINGEN KENNIS MET KUNST EN CULTUUR IN OSS!

Alle kinderen in Oss moeten een kans krijgen om kennis te maken met de wereld van kunst en cultuur. Daarom werken alle culturele aanbieders in Oss in een partnerschap samen met het primair onderwijs om dit doel te bereiken.

Met het OKVO Basismenu:

1. Komen leerlingen gedurende hun gehele basisschoolperiode in aanraking met alle disciplines: theater, muziek, dans, cultureel erfgoed, literatuur, beeldende kunst en audiovisueel.
2. Gaan de leerlingen op bezoek bij alle culturele instellingen in Oss.
3. Worden de docenten voorzien van hoogkwalitatief lesmateriaal.
4. Worden de docenten ondersteund in kennis over cultuureducatie door middel van onderwijsbijeenkomsten.
5. Is aan de [kerndoelen](#) van kunstzinnige oriëntatie, oriëntatie op jezelf en de wereld en Nederlands in het mondeling én schriftelijk onderwijs voldaan wanneer het Basismenu is doorlopen.

Scholen zijn al jarenlang erg tevreden over OKVO (samenwerking, organisatie en uitvoering) en geven gemiddeld een 7,6!

PARTNERS

OKVO is een samenwerkingsverband van lokale culturele instellingen:

Bibliotheek Oss, Groene Engel, Theater De Lievekamp, Museum Jan Cunen, Muzelinck en Stadsarchief Oss.

COLOFON

Redactie en coördinatie:

OKVO, Osse Kunstinstituten Voor het Onderwijs i.s.m. theater De Lievekamp

Subsidiëring: Gemeente Oss

Vormgeving: 2VORM grafisch ontwerp studio

